

UVOĐENJE EURA U HRVATSKOJ - UTJECAJ NA HRVATSKU RECENTNU NUMIZMATIKU

Hrvatska 1. siječnja 2023. godine uvodi novu valutu - euro. Time postaje dvadeseta članica europodručja, teritorija kojeg čine države Europske unije (EU) sa zajedničkom valutom. Uz ove države, euro kao zakonsko sredstvo plaćanja službeno koriste i četiri države koje nisu članice EU.

Euro kao zajednička valuta u gotovinskom obliku (kovinski novac i novčanice) postaje službena valuta 2002. godine u dvanaest država članica EU. Nakon toga je slijedilo šest proširenja europodručja, u što je bilo uključeno sedam država članica EU.

Kovinski novac u europodručju u trenutku puštanja u optjecaj zajedničke valute činio je isključivo optjecajni kovinski novac koji glasi na euro i euro cent (osam apoena).

Zajednički optjecajni kovinski novac ima jedinstvenu zajedničku stranu (revers), koja je kod pet apoena izmijenjena 2007. godine te nacionalnu stranu (avers) s motivima svake države članice europodručja i četiri države koje službeno koriste euro. Ovaj novčani oblik zakonsko je sredstvo plaćanja na čitavom europodručju i četiri države koje službeno koriste euro. Stečeno iskustvo kod emisija optjecajnog kovinskog novca, ali i potrebe država izdavatelja ovoga novca rezultira time da 2004. godine Europska središnja banka (ESB) dopušta promjenu motiva na nacionalnoj strani s prigodnim motivima kod apoena dva eura. Nakon toga taj apoen postaje isključivo apoen koji se može koristiti kao zajednički prigodni optjecajni kovinski novac te postaje nova vrsta kovinskog novca koji je isto tako zakonsko sredstvo plaćanja kao optjecajni kovinski novac. Sva ostala svojstva ovoga apoena su ista kao kod optjecajnog kovinskog novca iste nominalne vrijednosti.

Istovremeno države europodručja i četiri države koje službeno izdaju euro u kovinskom obliku nastavljaju svoju dotadašnju praksu izdavanja nacionalnog prigodnog optjecajnog kovinskog novca i prigodnog kovinskog novca koji sada glasi na euro.

Optjecajni kovinski novac, prigodni optjecajni kovinski novac (zajednički i nacionalni) te prigodni kovinski novac čine novčanu masu (zajedno s novčanicama) europodručja.

Ove okolnosti vezane za emisiju kovinskog novca u europodručju uvjetovat će i promjene u hrvatskoj recentnoj numizmatiki.

Ključne riječi: euro, Hrvatska, numizmatika

Uvod

Promjena novčane jedinice kao jednog od bitnih obilježja suverenosti svakako je povijesni događaj, pa tako i u slučaju Hrvatske koja će nacionalnu valutu - kunu 1. siječnja 2023. godine zamijeniti zajednička valuta europske ekonomske i monetarne unije (EMU) - euro. Time će Republika Hrvatska treći put u svome postojanju promijeniti valutu.

Monetarna politika europske ekonomske i monetarne unije u segmentu gotovinskog novca bitno se razlikuje od dosadašnjih rješenja u ovome segmentu u Hrvatskoj. Kovinski novac europodručja i četiri države koje službeno koriste euro nije jedinstvena kategorija s obzirom na to da ga čine optjecajni kovinski novac, prigodni optjecajni kovinski novac koji može biti zajednički, odnosno nacionalni te nacionalni prigodni kovinski novac. Ovakva rješenja će pred hrvatsku emisijsku politiku u segmentu kovinskog novca postaviti potrebu odgovarajuće prilagodbe pogotovo što će budući hrvatski novac koji će glasiti na euro, na određeni način, postati i dijelom predmet interesa numizmatičara u ostalim državama koje izdaju euro.

Slika. 1. Avers 1 euro Hrvatska nacionalna strana

1. Euro zajednička valuta europske ekonomske i monetarne unije

Usvajanje zajedničke valute u Europskoj uniji je proces koji je najduže trajao u ovoj zajednici država upravo zbog svoje složenosti i zahtjevnosti. Iz tih razloga, te zbog dvojnog monetarnog rješenja u EU koje omogućava da države članice imaju zajedničku valutu – euro kao službenu valutu i zakonsko sredstvo plaćanja, a države koje ne koriste euro kao zakonsko sredstvo imaju nacionalnu valutu (države s odstupanjem).

Euro (stoti dio cent) kao zajedničku valutu u gotovinskom obliku (novčanice i kovinski novac) uvelo je 12 država članica Unije 1.1.2002. godine (europodručje). Bile su to Austrija, Belgija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Portugal i Španjolska. Euro službeno postaje tada i valuta Monaka, San Marina i Vatikana.

Proširenjem EU dolazi postupno i do proširenja europodručja. Godine 2004. sedam država postaju članice EU - Cipar, Estonija, Latvija, Litva, Malta, Slovačka i Slovenija. Slijedilo je nakon toga i postupno širenje europodručja u šest etapa. Euro 2011. godine uvodi i Andora.

Time je euro zakonsko sredstvo plaćanja u 19 država EU koje čine europodručje i četiri države koje ga službeno koriste temeljem ranije zaključenih monetarnih sporazuma, a nakon toga temeljem takvih sporazuma zaključenih između Francuske u ime EU i Monaka; Italije u ime EU i San Marina te Vatikana; između EU i Andore.

2. Vrste kovinskog novca koji glasi na euro/njegov stoti dio - cent

Kovinski novac koji glasi na euro, odnosno na njegov stoti dio - cent emitira se kao optjecajni kovinski novac, prigodni optjecajni kovinski novac i prigodni kovinski novac.

Prigodni optjecajni kovinski novac može se izdavati kao zajednički i/ili nacionalni. Svaka vrsta ovoga novca ima različit pravni status, razlikuju se u nominalnim vrijednostima (uz jedno preklapanje kod apoena 2 eura), tehničkim karakteristikama i materijalu izrade.

2.1. Optjecajni kovinski novac

„Apoenski niz optjecajnog kovinskog novca čini 8 apoena, i to 2 eura, 1 euro, 50 euro centa, 20 euro centa, 10 euro centa, 5 euro centa, 2 euro centa i 1 euro cent. Apoenski niz optjecajnog kovinskog novca eura i euro centa sastoji se od tri dijela (2 i 1 eura; 50, 20 i 10 euro centa; 5, 2 i 1 euro cent). U svrhu olakšavanja manipulacije optjecajnim kovinskim novcem eura i euro centa te povećanja sigurnosti njegove uporabe, apoeni eura i euro centa imaju više razlikovnih obilježja, i to: promjer, debljinu, masu, boju, oblik uređenja ruba novca, magnetičnost i elektroprovodljivost.

Promjer apoena: kako bi slijepe osobe lakše koristile novac, apoeni unutar svakog dijela apoenskog niza imaju različite promjere.

Debljina apoena: svaki veći apoen je deblji - osim apoena 2 € i 1 €, a samo apoeni 1, 2 i 5 euro centa imaju istu debljinu.

Masa apoena: apoen koji ima veću vrijednost ima i veću masu - osim apoena 1 euro.

Boja apoena: apoeni u svakom dijelu apoenskog niza imaju različitu boju (crvena, žuta i kombinacija žuto srebrene, odnosno srebreno žute).

Oblik uređenja oboda novca: apoen 2 € ima sitne ureze s utisnutim natpisima, odnosno ornamentima. Natpis može biti utisnut tako da je čitljiv samo s aversa novca ili samo s reversa novca, odnosno da je na jednom apoenu natpis naizmjeničan (čitao s aversa i reversa). Apoen 1 euro ima naizmjenično sitne ureze i glatke površine. Apoen 50 euro centa ima široke ureze. Apoen 20 euro centa ima gladak obod sa sedam udubljenja na istom razmaku. Apoen 10 euro centa ima široke ureze. Apoen 5 euro centa ima gladak obod. Apoen 2 euro centa ima gladak obod sa žljebom. Apoen 1 euro cent ima gladak obod. Svaki uzastopni apoen u nizu ima različite obode.

Magnetičnosti apoena: tri apoena - 1, 2 i 5 euro centa su magnetični, a dva apoena - 1 i 2 eura blago su magnetični.

Svi apoeni imaju jasno prikazanu nominalnu vrijednost na reversu (zajedničkoj/euroskoj strani), a svaki apoen optjecajnog kovinskog novca kovan je medaljarski ili germanski (način kod kojega okretanjem apoena ovoga novca oko okomite osi tekst i slika su okrenuti prema gledatelju).

Optjecajni kovinski novac zakonsko je sredstvo plaćanja u svim državama europodručja i četiri države nečlanice Europske unije. Države europodručja samostalno kreiraju nacionalnu stranu optjecajnog kovinskog novca (avers), zajednička je strana (revers) identična za sve emitente. Okolnosti koje su vezane za promjenu vladara ili

položaja poglavara države u istoj godini izdanja može rezultirati novom ili novim emisijama toga novca sukladno tim okolnostima. Na taj način povećava se i broj njihovih emisija.

Optjecajni kovinski novac obnaša transakcijsku funkciju (prije svega je namijenjen novčanom cirkulaciji) te sekundarno i numizmatičku funkciju. U isto vrijeme ima i kulturne, umjetničke, turističke i druge dimenzije. Taj novčani oblik najzastupljeniji je u novčanom masi europodručja.

U europodručju danas djeluje 17 kovnica novca. Od toga 13 država europodručja ima nacionalnu kovnicu novca. Jedino Njemačka ima 5 kovnica novca.

Slovenija, Cipar, Litva i Letonija izdaju optjecajne apoene 2 eura s obodnim natpisom koji je okrenut prema aversu ili prema reversu. Striktno s numizmatičkog stajališta to su dva različita izdanja.

Kao rezultat proširenja Europske unije tijekom 2007. godine provedeno je modificiranje (promjena) dizajna zajedničke strane (revers) pet apoena kovinskog novca i to 10, 20 i 50 euro centa te 1 eura ... i 2 eura.“ (Numizmatičke vijesti 73/2020., str.157-161.)

U europodručju i četiri države koje službeno koriste euro primjenjuje se institut solutarne moći, tako da je po jednoj transakciji moguće koristiti do 50 kovanica (Uredba vijeća (EZ) br. 974/98.).

Internacionalna oznaka za euro (sukladno standardu ISO 4217:2015) je EUR, brojčana oznaka 978 te znak €.

2.2. Prigodni optjecajni kovinski novac

Države europodručja i četiri države koje službeno koriste euro mogu izdavati dvije vrste prigodnog optjecajnog novca i to zajednički prigodni optjecajni kovinski novac te nacionalni prigodni optjecajni kovinski novac. Oni se „razlikuju se po pravnom statusu - zakonsko sredstvo plaćanja u europodručju i četiri države nečlanice Unije (zajednički) odnosno samo u državi izdavatelju (nacionalni), materijalu izrade i tehničkim karakteristikama - jedinstveni tehnički parametri i slitina - (zajednički) odnosno slobodan odabir ovih elemenata – (nacionalni), propisivanje/nepropisivanje apoena koji se koristi za izradu ovoga novčanog oblika - propisan apoen kod zajedničkog apoena odnosno slobodan izbor jednog ili više apoena kod nacionalnog/ih apoena, pravu i slobodi nacionalne kreacije aversa kovanica namijenjenih optjecaju odnosno pravu i slobodi odabira izgleda aversa i reversa“. (Numizmatičke vijesti 74/2021., str.138.)

2.2.1. Zajednički prigodni optjecajni kovinski novac

„Odlukom Europske komisije 2003. godine omogućeno je državama članicama izdavanje zajedničkog prigodnog optjecajnog kovinskog novca tako da se dizajn nacionalne strane kod apoena 2 eura mogao zamijeniti prigodnim motivom s tim da se iste godine mogao izdati i optjecajni apoen iste nominalne vrijednosti. Ti apoeni mogu se izdavati kao apoeni sa zajedničkom stranom (aversom) s istim motivom za više država

europodručja i četiri države nečlanice EU uz upotrebu teksta na nacionalnom jeziku uključujući i ime države, ili s vlastitim motivom na aversu. Svaka država europodručja i četiri države nečlanice EU može izdati prigodni optjecajni novac dva puta godišnje, iznimno tri puta ako se radi o obilježavanju događaja značajnog za cijelu EU.

Izdavanja tih apoena i njihovu količinu odobrava ESB. Izdana količina tih apoena čini dio novčane mase europodručja. Zajednički prigodni optjecajni kovinski novac kovan je medaljarski (germanski način).

Godine 2007. promijenjen je dizajn zajedničke strane *zajedničkog prigodnog optjecajnog kovinskog novca*, kad je to učinjeno i za isti apoen optjecajnog kovinskog novca“. (Numizmatičke vijesti 73/2020., str. 163.)

2.2.2. Nacionalni prigodni optjecajni kovinski novac

„Drugu vrstu prigodnog optjecajnog kovinskog novca čine emisije nacionalnog prigodnog kovinskog novca. Izdavatelji su države europodručja. Taj kovinski novac glasi na eure i ima različite nominalne vrijednosti u odnosu na apoene koji čine apoenski niz optjecajnog kovinskog novca europodručja. U pravilu, materijal od kojih je izrađen taj novac različit je od materijala upotrebljenog za izradu optjecajnog kovinskog novca europodručja. U nekim državama koristi se i plemenita kovina - srebro odnosno njezine slitine za izradu te vrste novca. Taj novac zakonsko je sredstvo plaćanja isključivo na području države emitenta. Izdavanja tih apoena i njihovu količinu odobrava ESB. Izdana količina tih apoena čini dio novčane mase europodručja.

Zajednički prigodni optjecajni kovinski novac i nacionalni prigodni optjecajni kovinski novac pojavljuje se u pojedinim državama emitentima i u višim kvalitetama izrade i često je taj novac prigodno pakiran, dakle pojavljuje se kao numizmatički artefakt“. (Numizmatičke vijesti 73/2020., str. 164.)

Nacionalni prigodni optjecajni kovinski novac može biti kovan medaljarski ili latinski.

3. Prigodni kovinski novac

Prigodni kovinski novac može izdavati svaka država europodručja i četiri države nečlanice EU koje službeno koriste euro s tim da taj novac glasi na euro ili njegov stoti dio. Velikim dijelom ova izdanja kovinskog novca imaju sličnost s ranijim emisijama ove vrste kovinskog novca u pojedinim državama. Apoeni ovoga novca se moraju razlikovati u odnosu na apoene optjecajnog kovinskog novca kako bi se izbjegle potencijalne zabune u novčanim transakcijama. Isto se odnosi i na materijal (kovine/slitine) od kojih su te kovanice izrađene. Često se izrađuje od plemenitih kovina ili njihovih slitina i u tehnikama izrade višim od optjecajnog kovinskog novca (brilliant uncirculated, prooflike ili proof). Tako se često i prigodno pakiraju te se prodaju, a ne puštaju u optjecaj. Njegova prodajna cijena može biti uvećana i za porez. Prigodni kovinski novac

je zakonsko sredstvo plaćanja u državi izdavatelju i dio je novčane mase europodručja. Emitirane količine toga novca mora odobriti ESB.

Prigodni kovinski novac može biti kovan germanski ili latinski, ovisno o odabiru izdavatelja.

4. Uvođenje eura u Hrvatskoj

U lipnju 2022. godine Europska komisija (EK) i Europska središnja banka objavile su pozitivno Izvješće o ispunjavanju kriterija za ulazak Republike Hrvatske u europodručje te o usklađenju hrvatskog zakonodavstva s ugovorima EU, statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europskom središnjom bankom.

Time su stvoreni uvjeti za uvođenje eura kao službene valute u Hrvatsku. Slijedom toga počele su i pripreme za uvođenje nove valute. „Hrvatska je odabir motiva za nacionalnu stranu eurokovanica provela kroz sljedeće aktivnosti:

- Komisija za novac Hrvatske narodne banke je lipnja 2021. godine razmotrila prijedloge Komisije za odabir prijedloga likovnog rješenja hrvatske nacionalne strane optjecajnog kovinskog novca eura i euro centa te je načinjena rang lista motiva,
- u prvoj polovini srpnja 2021. godine donesene su ocjene predloženih motiva i prijedlog novih motiva građana,
- Komisija za novac Hrvatske narodne banke je u srpnju 2021. godine utvrdila konačni prijedlog motiva za nacionalne strane budućih hrvatskih eurokovanica, koji će razmotriti Nacionalno vijeće za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj i o čemu će Vlada donijeti zaključak,
- Hrvatska narodna banka je u kolovozu 2021. raspisala javni natječaj za izbor dizajna nacionalne strane kovanica“ (Numizmatičke vijesti 74/2021.,str.151,152.)
- utvrđen je fiksni tečaj konverzije kune u euro na paritetu 1 euro = 7,53450 kuna. Ovaj tečaj ostaje trajan i važeći je za sve novčane transakcije
- nakon izvršenih priprema počela je proizvodnja ovoga novca u Hrvatskoj kovnici novca
- utvrđen je datum uvođenja eura u Hrvatskoj – 1. siječnja 2023. godine.

5. Numizmatički aspekti uvođenja eura u Hrvatskoj

Uređenje apoenskog niza optjecajnog kovinskog novca u državama europodručja i četirima državama koje službeno koriste euro je različito. Kako apoenski niz ima osam apoena raspoređenih u tri grupe koje se razlikuju oblikom, bojom, tehničkim karakteristikama, materijalom od koga su izrađeni, te dimenzijama su 2 i 1 euro/50,20,10 euro centi/5,2,1 euro cent. Svaka država emitent ovoga novca samostalno određuje nacionalnu stranu. U praksi je moguće razlikovati pet vrsta uređenja apoenskog niza optjecajnog kovinskog novca.

Hrvatska se odlučila da apoen 2 eura i 1 euro imaju različiti izgled, sljedeća tri apoena (50,20,10 eurocenta) imaju isti izgled te je isti izgled ostala tri apoena (5,2,1, eurocent). Takvo rješenje nacionalne strane optjecajnog kovinskog novca nema ni jedna država europodručja. Identičan raspored motiva ima Andora. „Najzastupljeniji pristup glede odabira motiva na nacionalnoj strani optjecajnog kovinskog novca eura i euro centa je onaj kod kojega svaki dio apoenskog niza ima različit motiv (ukupno tri motiva). Ovakvo rješenje ima 9 država. Po zastupljenosti slijedi rješenje kod kojega se isti motiv nalazi na svakom apoenu, a primijenjeno je u 7 država. Ukupno 5 država ima rješenje kod kojega svaki apoen ima različit dizajn nacionalne strane. Ostala rješenja glede uređenja nacionalne strane apoena zajedničkog optjecajnog kovinskog novca su pojedinačna.“ (Numizmatičke vijesti 74/2021.,str.148.)

„Hrvatska je odabrala četiri motiva za svoju nacionalnu stranu eurokovanica, i to:

- 2 eura – geografska karta Republike Hrvatske
- 1 euro – životinja kuna
- 50, 20, 10 centi – Nikola Tesla
- 5, 2, 1 cent – glagoljica.

Također je odlučeno da se u pozadini svih motiva mora nalaziti „šahovnica“ kao najupečatljiviji dio grba RH. Dizajn naličja kovanica također mora uključiti obvezne elemente koji su regulirani Uredbom Vijeća (EU) br. 729/2014 o apoenima i tehničkim specifikacijama eurokovanica namijenjenih za optjecaj. Obvezni elementi za izradu prijedloga dizajna naličja eurokovanica, koji proizlaze iz Uredbe Vijeća (EU) br. 729/2014, jesu: - tekst “HRVATSKA”, kao oznaka države članice izdavateljice - godina “2023” kao oznaka godine izdanja - krug od 12 zvijezda koje u potpunosti okružuju nacionalni dizajn, oznaku imena države i oznaku godine. Geografsku kartu kao motiv na eurokovanicama ima samo Estonija. Pismo glagoljica je jedino vezano za hrvatske eurokovanice.“ (Numizmatičke vijesti 74/2021.,str.152,153.)

Na obodu apoena 2 eura nalazi se tekst: „O lijepa, o draga, o slatka slobodo“ uvod prozvan Himna slobode iz dramskog djela Dubravka Ivana Gundulića iz 1627. godine. Tekst bi mogao biti čitljiv s aversa ili s reversa. Striktno s numizmatičkog stajališta to su dva različita izdanja.

Uređenjem različitih emisija kovinskog novca koji glasi na euro u državama europodručja, osim optjecajnog kovinskog novca, prigodnog optjecajnog kovinskog novca bilo da je zajednički ili nacionalni te nacionalnog prigodnog kovinskog novca stavlja pred Hrvatsku zahtjevan izazov glede ovih emisija. Prije svega, taj novac je dio zajedničkog korpusa kovinskog novca dvadeset država europodručja.

Optjecajni kovinski novac se, u pravilu, izdaje jedanput godišnje sukladno potrebama novčanog prometa i to po propisanoj proceduri. Ukoliko neki apoen ili više njih bude izdan/no u manjoj količini može/mogu postati numizmatički artefakt.

Zajednički prigodni optjecajni kovinski novac može pružati značajne probitke za njegova izdavatelja s obzirom na mogućnosti slobode odabira povoda njegova izdavanja, inventivnost glede kreacije nacionalne strane te ovisno o izdanim količinama.

Prigodni kovinski novac s obzirom na veću slobodu njegove kreacije (nominalna vrijednost, odabir materijala za izradu te druge okolnosti) zasigurno otvara nove mo-

gućnosti hrvatskoj emisijskoj politici u segmentu ovoga novca. Činjenica da taj novac glasi na eure može utjecati i na potražnju numizmatičara iz država koje emitiraju euro.

Zaključak

Promjena novčane jedinice u svakoj državi je izuzetno složena i zahtjevna operacija. Svaki put u ovakvim okolnostima, osim standardnih zahtjeva prisutni su i specifični. U praksi postoje dva nejednako zastupljena načina konverzije jedne valute u drugu. Najzastupljenija je konverzija nacionalne valute drugom nacionalnom valutom. Zamjena nacionalne valute zajedničkom valutom novčane unije rjeđi je slučaj. Republika Hrvatska je nakon dvije konverzije pred trećom zamjenom nacionalne valute, ovaj put, zajedničkom.

Time Hrvatska postaje dvadeseta članica europodručja – ekonomske i monetarne unije koje čine države EU sa zajedničkom valutom – eurom. Sukladno sa standardima EU Hrvatska je pristupila i izradi optjecajnog kovinskog novca koji glasi na euro i eurocente u Hrvatskoj kovnici novca. Kroz nacionalnu stranu ove vrste novca participira s nacionalnim motivima apliciranim na ovim kovanicama u korpusu ovoga zajedničkog novca što će utjecati na njegove numizmatičke aspekte. Ostale vrste kovinskog novca koje države europodručja mogu izdavati, uz veliku slobodu glede emisija unutar propisanih vrsta predstavlja veliki izazov, ali i mogućnosti za hrvatsku modernu numizmatiku.

Literatura

- Europska središnja banka: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/banknotes+coins/circulation/html/index.en.html (18.2.2022.)
- Europska središnja banka: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/euro-coinsand-notes/euro-coins/common-sides-euro-coins_en#twoeuro (11.2.2022.)
- Europska središnja banka: <https://www.ecb.europa.eu/euro/visually/html/index.hr.html> (19.4.2022.)
- Europska središnja banka: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/banknotes+coins/production/html/index.en.html (29.2.2022.)
- Uredba vijeća (EZ) br. 974/98 o uvođenju eura: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:31998R0974&from=MT> (18.6.2022.)
- Uredba Vijeća (EZ) br. 975/98 o apoenima i tehničkim specifikacijama kovinskog novca namijenjenog za optjecaj: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1998/975/oj> (18.6.2022.)
- <https://www.hnb.hr> (7.7.2022.)
- Hrvatska narodna banka <https://www.hnb.hr/documents/20182/4114463/hp04052022.jpg/24bb16d4-ffeb-1728-2134-7deca9599c4f?t=1651652255069>
- Matić, B. (2016) Monetarna ekonomija, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek.
- Matić, B. (2020). Euro - buduće zakonsko sredstvo plaćanja u Hrvatskoj, Numizmatičke vijesti, 73, str. 150-178.
- Matić, B. (2021). Ekonomska i monetarna unija – rješenje za sve države Europske unije, Numizmatičke vijesti, 74, str. 119-133.

Matić, B. (2021). Zajednički kovinski novac Europske ekonomske i monetarne unije – izazovi uređenja nacionalne strane, Numizmatičke vijesti, 74, str. 135-155.

Izvor:

<https://www.hnb.hr/documents/20182/4114463/hp04052022.jpg/24bb16d4-ffeb-1728-2134-7deca9599c4f?t=1651652255069>

SUMMARY

INTRODUCING THE EURO IN CROATIA – THE INFLUENCE ON RECENT CROATIAN NUMISMATICS

On 1 January 2023, Croatia introduced a new currency – the euro. This made it the twentieth member state of the Eurozone, the territory made up of EU member states with a common currency. In addition to these states, four states that are not EU member states also officially use the euro as legal tender.

The euro as a common currency (coins and banknotes) became an official currency in 2002 in twelve EU member states. After that followed six extensions of the Eurozone, which included seven EU member states.

When the common currency began to be circulated, Eurozone coins consisted exclusively of euro and eurocent coins (8 denominations).

The common circulating coins have a common reverse, which was modified in 2007 in the case of 5 denominations, and a national obverse with designs selected by each Eurozone member state and the four states that officially use the euro. This form of currency is legal tender in the entire Eurozone and in the four states that officially use the euro. Experience gained in issuing the coins, and the needs of the states issuing them, resulted in the European Central Bank allowing in 2004 a change in the designs on the national side, on which commemorative designs could be used in the 2-euro denomination. After that, this denomination could be used as a commemorative coin, a new kind of coin that was legal tender just like a circulating coin. All the other features on this denomination are the same as in the case of 2-euro circulating coins.

Furthermore, the Eurozone states and the four states that officially use the euro continued their pre-euro practice of issuing national commemorative circulating coins and collectors coins, now in euros.

Circulating coins, commemorative circulating coins (common and national) and collectors coins make up the money mass (together with banknotes) of the Eurozone.

These circumstances connected with issuing circulating coins in the Eurozone also led to changes in recent Croatian numismatics.

Keywords: *euro, Croatia, numismatics*